

CSALÁDTÁMOGATÁSI RENDSZEREK ÉS ANYASÁGI ELLÁTÁSOK

A gyermeket nevelő családok különféle támogatásokban részesülhetnek, az alábbi fejezetekben ezek közül dolgoztunk fel néhányat.

Az 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról, és a végrehajtásáról szóló 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a **jövedelmi helyzetétől független**, minden, gyermeket nevelő család számára igényelhető ellátások jogosultsági feltételeit szabályozza, melyeket az I. fejezetben ismertetünk.

Biztosítási jogviszonya alapján a szülő egészségbiztosítási ellátást kaphat, melyek közül a terhességi-gyermekágyi segély és a gyermekgondozási díj jogosultsági feltételeit dolgoztuk fel a II. fejezetben az 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól és a végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet alapján.

Szociális rászorultságtól függően a családok gyermekük neveléséhez az önkormányzathoz fordulhatnak segítségért - ennek feltételeit az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról és a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szabályozza -, melyek közül a pénzbeli és természetbeni ellátásokat ismertetjük a III. fejezetben.

A IV. fejezetben foglalkozunk a **normatív kedvezményekkel**, melyek közvetlenül a gyermekeket részesítik támogatásban az oktatási, nevelési intézményeken keresztül. A kedvezmények megállapításának feltételeit az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, a 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről, és az 1159/2002. (IX. 26.) Korm. határozat az ingyenes tankönyvellátás meghatározott körben történő bevezetéséről szabályozza.

I. JÖVEDELMI HELYZETTŐL FÜGGETLEN CSALÁDTÁMOGATÁSI ELLÁTÁSOK

(A hatályos 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról (a továbbiakban: Cst.), valamint a 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló törvény végrehajtásáról (a továbbiakban: Korm. R.) alapján)

E törvény hatálya kiterjed - amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik - a Magyar Köztársaság területén élő magyar állampolgárra; bevándorolt vagy letelepedett jogállású, továbbá a magyar hatóság által menekültként, illetve hontalanként elismert személyre (Cst. 2. § a-b. pont). Továbbá a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (a továbbiakban: Smtv.) szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában az Smtv.-ben meghatározottak szerint a szabad mozgás és a három hónapot meghaladó tartózkodási jogát a Magyar Köztársaság területén gyakorolja, és az 1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról című jogszabály szerint bejelentett lakóhellyel

rendelkezik.⁷⁴ Az anyasági támogatás kivételével az 1408/71/EGK tanácsi rendeletben meghatározott személyekre, amennyiben a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát a Magyar Köztársaság területén gyakorolja, és - a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - bejelentett lakóhellyel rendelkezik. (Cst. 2. § c-d. pont, lásd még a 2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (a továbbiakban: Szmtv.) 6-8. §)

Családi pótlék

Családi pótlékra **jogosult** a vér szerinti, örökbe fogadó szülő, a szülővel együtt élő házastárs, (a továbbiakban: **szülő**), a nevelőszülő,⁷⁵ a hivatásos nevelőszülő,⁷⁶ a gyám, ha a saját háztartásában gyermeket nevel⁷⁷. Az is jogosult az ellátásra, aki a saját háztartásában nevelt gyereket **örökbe kívánja fogadni**, és az erre irányuló kérelme folyamatban van. Kérheti az is az ellátás megállapítását, akinél a gyermeket az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (a továbbiakban: Gyvt.) 72. § 1. bekezdés alapján **ideiglenes hatállyal elhelyezték**⁷⁸ (Cst. 7. § 1. bekezdés a. pont). A szülő részére a családi pótlék akkor is meg kell állapítani, ha előzetes letartóztatásban van, vagy szabadságvesztés-büntetését tölti (Korm. R. 10/A. § 1. bekezdés). Ha a **16. életévét betöltött kiskorú szülő** a saját háztartásában nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban,⁷⁹ a családi pótlékot a kiskorú szülőnek kell megállapítani és folyósítani (Cst. 7. § 5. bekezdés).

Jogosult a vagyonkezelői joggal felruházott **gyám** és eseti gondnok is a gyermekotthonban, javítóintézetben, vagy büntetés-végrehajtási intézetben elhelyezett gyermek után (Cst. 7. § 1. bekezdés b. pont). A családi pótlékot ez esetben gyámügyi fenntartásos betétben vagy folyószámlán kell elhelyezni (Cst. 7. § 3. bekezdés). A családi pótlék egy részét a gyámhivatal engedélyével

---

⁷⁴ A családtag definíciójáról, valamint a tartózkodási jog érvényesítéséről lásd a 35. lábjegyzetet.

⁷⁵ A nevelőszülő az a személy, aki nevelőszülői jogviszonya keretében saját háztartásában gondozza a gyámhivatal jogerős határozatával nála elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet (Cst. 4. § g. pont).

⁷⁶ A hivatásos nevelőszülő, az a személy, aki speciális foglalkoztatási jogviszonya keretében saját háztartásában gondozza a gyámhivatal jogerős határozatával nála elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet (Cst. 4. § h. pont).

⁷⁷ A háztartásban nevelt gyermek definícióját lásd a Jövedelmi helyzettel független családtámogatási ellátások közös szabályainál a 121. oldalon.)

⁷⁸ A gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezheti az önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal, valamint a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv), ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges. A gyermek elhelyezhető a nevelésére alkalmas, azt vállaló külföldi szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél. Ha erre nincs lehetőség, a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél, vagy ha erre nincs lehetőség, az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására is kijelölt gyermekotthonban helyezi el. A gyermek elhelyezéséről értesíteni kell az illetékes gyámhivatalt, illetve a külföldi állampolgárságú gyermek esetében - ide nem értve az EGT állampolgárt - Budapest Főváros V. Kerület Gyámhivatalát. (lásd még a Gyvt. 72. § 1. bekezdés, 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 12. §)

⁷⁹ A tizenhatodik életévét betöltött gyermek a szülői házat vagy a szülők által kijelölt más tartózkodási helyet a gyámhatóság engedélyével a szülők beleegyezése nélkül is elhagyhatja, ha az fontos okból érdekében áll (lásd még az 1952. évi IV. törvény a házasságról, a családról és a gyámságról 77. § 2. bekezdést.).

zsebpénzként lehet felhasználni⁸⁰ (Korm. R. 11. § 5-6. bekezdés). Ha az intézményben elhelyezett gyermek⁸¹ egybefüggően 30 napon túl családjánál tartózkodik, a családi pótlék időarányos részét a szülő, illetve a saját jogán jogosult, az intézménytől megkapja (Korm. R. 11. § 3. bekezdés).

Jogosult továbbá Magyarország területén működő **szociális intézmény**⁸² **vezetője** az intézményben elhelyezett gyermek után (Cst. 7. § 1. bekezdés c. pont). A családi pótlékot az intézmény vezetője az intézményi költségvetéstől elkülönítetten kezeli, és biztosítja a személyre szóló felhasználást: a személyi térítési díjra, költségre, valamint személyes szükségletekre (Cst. 7. § 3. bekezdés, Korm. R. 11. § 4. bekezdés).

Családi pótlékot arra a **gyermekre lehet igényelni**, aki még nem tanköteles, illetve a tankötelesre is a tankötelezettség megszűnéséig (Cst. 7. § 1. bekezdés a. pont aa-ab. alpont).⁸³ Tankötelesnek minősül az a gyermek is, aki tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, így képzési kötelezettség alá esik (Korm. R. 9. § 4. bekezdés). Az után a gyermek után is jár a családi pótlék, aki már nem tanköteles, de általános iskolai, középiskolai vagy szakiskolai (továbbiakban: közoktatási intézmény) tanulmányokat folytat (Cst. 7. § 1. bekezdés a. pont ac. alpont).

Családi pótlékra **saját jogán jogosult** a közoktatási intézményben tanulmányokat folytató nagykorú (Cst. 8. § 3. bekezdés b. pont):

- akinek mindkét szülője elhunyt, vagy
- akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált, házastársától külön élő szülője elhunyt, vagy
- aki kikerült az átmeneti vagy tartós nevelésből, vagy
- akinek gyámsága nagykorúvá válásával szűnt meg.

⁸⁰ A zsebpénz alsó határát korcsoportokra bontva határozza meg a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 82. § 1. bekezdése. Arról nem rendelkezik, hogy a zsebpénzt milyen forrásból kell biztosítani, azaz mennyiben terheli a gyermek után járó családi pótlék összegét.

⁸¹ Értsd alatta a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben elhelyezett gyermeket (Cst. 7. § 1. bekezdés b. pont).

⁸² Szociális intézmény: ápolást-gondozást, rehabilitációt, valamint átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézmény (Cst. 4. § e. pont).

⁸³ A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, tankötelessé válik: legkorábban abban a naptári évben, amelyben a hatodik életévét május 31-éig betölti, legkésőbb amelyben a nyolcadik életévét augusztus 31. után tölti be. A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló tizenharmadik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható legfeljebb annak a tanévnek a végéig, amelyben a huszadik életévét betölti. A gyermek tankötelezettségéről az iskola igazgatója dönt. Tizenhatodik életévének betöltése után kérelmére megszűnik annak a tankötelezettsége, aki érettségi vizsgát tett, vagy államilag elismert szakképesítést szerzett, illetve házasságkötés révén nagykorúvá vált, vagy gyermekének eltartásáról gondoskodik. A kérelmet a tanuló és - a nagykorúvá vált tanuló kivételével - a szülő közösen nyújthatja be. A kérelmet az iskola igazgatója írásban tudomásul veszi. (lásd még az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról 6. §) Annak a gyermeknek, aki tanulmányait az általános iskola első évfolyamán az 1997/98. tanévben, illetve azt megelőzően kezdte meg, tankötelezettsége annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható legfeljebb annak a tanévnek a végéig, amelyben a tizenharmadik életévét betölti. (lásd még az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról 129. § 1. bekezdés.)

Saját jogán jogosult a **18. életévét betöltött tartós beteg**, illetve súlyosan fogyatékos személy⁸⁴ is, feltéve, ha utána 18. életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak (Cst. 8. § 3. bekezdés a. pont, 7. § 1. bekezdés d. pont).

Saját jogán jogosult a **16. életévét betöltött gyermek** is - amennyiben tanköteles, vagy a tankötelezettség megszűnését követően közoktatási intézményben tanul -, ha a gyámhivatal a szülői ház elhagyását határozatban engedélyezte (Cst. 7. § 1 bekezdés e. pont; lásd még az 1952. évi IV. törvény a házasságról, a családról és a gyámságról 77. § 2. bekezdés). A nagykorúságát követően is saját jogán kapja az ellátást (Cst. 8. § 3. bekezdés be. pont).

Saját jogán jogosult az a **nagykorú** is, aki a szülővel nem él egy háztartásban (Cst. 8. § 3. bekezdés bf. alpont). Különélőnek az tekinthető, akinek lakcíme különböző. Lakcím az a bejelentett lakóhely vagy tartózkodási hely, ahol a személy életvitelszerűen él. A kérelemhez csatolni kell a nagykorú kérelmező a lakcímgazolványának másolatát, továbbá a szülője lakcímgazolványának másolatát, és a szülő arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy az igénylő életvitelszerűen nem él a háztartásában. A szülő nyilatkozata hiányában a jogosult a szülő lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjétől hatósági bizonyítvány kiállítását kérheti arra vonatkozóan, hogy életvitelszerűen nem a szülő háztartásában él. (Korm. R. 5/A. §)

Ha a jogosult **közoktatási intézményben** tanuló gyermeke után, illetve, ha a jogosult - mint közoktatási intézmény tanulója - saját jogán kéri a családi pótlékot, az annak a tanévnek a végéig jár, amely alatt **betölti a 23. életévét** (Cst. 7. § 2. bekezdés, 8. § 3. bekezdés b. pont).

A közoktatási intézmény vezetője a családi pótlékra való jogosultság megállapításához a rendelet 3. számú mellékletében található "Igazolás a tanulói jogviszony fennállásáról" című formanyomtatványon minden tanévben szeptember 30-áig igazolja a **nem tanköteles gyermek tanulói jogviszonyának fennállását**, az utolsó tanévben a megszűnés várható időpontját. A formanyomtatványt az igényelbíráló szerv küldi meg közvetlenül a családi pótlékra jogosultnak. A jogosultnak a kiállított igazolást soron kívül, de legkésőbb a kézhezvételtől számított nyolc napon belül be kell nyújtania az igényelbíráló szervhez. (Korm. R. 7. §)

Ugyanazon gyermek után járó családi pótlék csak **egy jogosultat** illet meg (Cst. 10. § 1. bekezdés). Ha a gyermek együtt élő szülők háztartásában él, a családi pótlékot nyilatkozatuk alapján bármelyik szülő igényelheti gyermekeként, megállapodás hiányában a gyámhatóság dönt az igénylő személyéről (Cst. 10. § 3. bekezdés).

---

⁸⁴ Az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézetének (a továbbiakban: ORSZI) szakvéleménye szerint tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, és ez az állapot egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll (Cst. 4. § fb. pont, lásd még az 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról (a továbbiakban: 5/2003. ESzCsM R.) 4/A. § 1. bekezdés). Az igénylő kérelmére vagy hivatalból indult eljárásban az igényelbíráló szerv beszerzi a szakvéleményt, és ennek alapján dönt a jogosultságról. Ha a kérelmet elutasítják, az erről szóló határozat alapjául szolgáló szakvéleményt - az igénylőnek a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül az igényelbíráló szervhez benyújtott fellebbezése alapján - az ORSZI II. fokú szakértői bizottsága vizsgálja felül. (5/2003. ESzCsM R. 4/A. § 2-3. bekezdés)

A családi pótlék **összege:**

- egygyermekes család esetén (Cst. 11. § 1. bekezdés a. pont),	12200Ft
- egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén (Cst. 11. § 1. bekezdés b. pont),	13700Ft
- kétgyermekes család esetén gyermekenként (Cst. 11. § 1. bekezdés c. pont),	13300Ft
- két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként (Cst. 11. § 1. bekezdés d. pont),	14800Ft
- három- vagy többgyermekes család esetén gyermekenként (Cst. 11. § 1. bekezdés e. pont),	16000Ft
- három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként (Cst. 11. § 1. bekezdés f. pont),	17000Ft
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család, nevelőszülő, hivatásos nevelőszülő, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben, szociális intézményben elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után, ⁸⁵ a gyermek 18. életévét betöltését követően is, ha közoktatási intézményben tanul (Cst. 11. § 1. bekezdés g. pont, 7. § 1. bekezdés b-c. pont, 8. § 4. bekezdés),	23300Ft
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket egyedülállóként nevelő esetén, a tartós beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után, a gyermek 18. életévét betöltését követően is, ha közoktatási intézményben tanul (Cst. 11. § 1. bekezdés h. pont, 8. § 4. bekezdés),	25900Ft
- a saját jogán jogosult tizennyolcadik életévét betöltött tartós beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy, kivéve, azt, aki közoktatási intézményben tanul (Cst. 11. § 1. bekezdés i. pont, 7. § 1. bekezdés d. pont, 8. § 4. bekezdés),	20300Ft
- nevelőszülőnél; vagy gyámnál, aki egyben a nevelőszülő is; hivatásos nevelőszülőnél - feltéve, hogy a gyermeket nem egyedül neveli -; gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben, szociális intézményben elhelyezett gyermek, feltéve, hogy akire tekintettel a családi pótlékot folyósítják nem tartós beteg, illetve súlyosan fogyatékos (Cst. 11. § 1. bekezdés g-h, j. pont, 7. § 1. bekezdés b-c. pont, Korm. R. 6. § 3. bekezdés),	14800Ft
- az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek után, feltéve, hogy akire tekintettel a családi pótlékot folyósítják nem tartós beteg, illetve súlyosan fogyatékos (Cst. 11. § 1. bekezdés g-h, j. pont, lásd még a Gyvt. 72. § 1. bekezdés),	14800Ft
- saját jogán igénylő esetén, amennyiben közoktatási intézményben tanul, feltéve, hogy nem tartós beteg, illetve súlyosan fogyatékos (Cst. 11. § 1. bekezdés g-h, j. pont, 8. § 3. bekezdés b. pont).	14800Ft

⁸⁵ Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos az a tizennyolc évesnél fiatalabb gyermek, aki betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul (Cst. 4. § fa. pont). A betegség vagy fogyatékoság fennállásáról, illetve annak hiányáról szóló igazolást a gyermekklinika, gyermek-szakkórház, kórházi gyermekosztály, szakambulancia, szakrendelő vagy szakgondozó intézmény szakorvosa adja ki (lásd még az 5/2003. ESzCsM R. 1. § 2. bekezdés).

Az ellátást **teljes hónapra kell megállapítani és folyósítani** (Cst. 11. § 3. bekezdés). Arra a hónapra, amelyben a családi pótlékra való jogosultság megszűnik, még az ellátást folyósítani kell (Korm. R. 6. § 1. bekezdés). Ha ugyanabban a hónapban a gyermek után **más válik jogosulttá**, az új jogosult az ellátást a következő hónaptól kaphatja (Korm. R. 6. § 2. bekezdés).

A családi pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés évente legalább egyszer dönt (Cst. 11. § 4. bekezdés).

Az ellátás **összegének megállapításánál egyedülálló** az:

- aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, vagy házastársától külön él, és nincs élettársa (Cst. 4. § a. pont),
- aki saját maga, illetve házastársa, élettársa közoktatási intézmény tanulója vagy felsőfokú oktatási intézmény első oklevelet szerző hallgatója, és jövedelme⁸⁶ nincs (Cst. 13. § ba. pont)
  - az oktatási intézmény igazolásával, amit minden év szeptember 30-áig be kell nyújtani (Korm. R. 14. § 1. bekezdés b. pont), valamint jövedelemnyilatkozattal kell igazolni (Korm. R. 14. § 2. bekezdés),
- aki saját maga, illetve házastársa, élettársa vakok személyi járadékában, vagy fogyatékosági támogatásban részesül (Cst. 13. § bb. pont) - az ellátás megállapításáról szóló határozat másolatával vagy a folyósító szerv igazolásával kell igazolni (Korm. R. 14. § 1. bekezdés c. pont),
- aki saját maga, illetve házastársa, élettársa nyugellátásban - ideértve a rokkantsági nyugdíjakat és a rehabilitációs járadékot is -, átmeneti járadékban részesül, feltéve, ha az ellátása nem haladja meg a rokkantsági csoportonként megállapított legkisebb rokkantsági nyugdíj, illetve a legkisebb öregségi nyugdíj összegét, és egyéb jövedelme nincs (Cst. 13. § bc-bd. pont) - a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság minden év február 28-áig kiállított igazolásával (Korm. R. 14. § 1. bekezdés d. pont), valamint jövedelemnyilatkozattal kell igazolni (Korm. R. 14. § 2. bekezdés),
- aki saját maga, illetve házastársa, élettársa időskorúak járadékában, rendszeres szociális segélyben, rendszeres szociális járadékban, rokkantsági járadékban részesül, feltéve, hogy egyéb jövedelme nincs (Cst. 13. § be. pont) - a folyósító szerv igazolásával (Korm. R. 14. § 1. bekezdés e. pont), valamint jövedelemnyilatkozattal kell igazolni (Korm. R. 14. § 2. bekezdés),
- aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nincs (Cst. 13. § bf. pont)
  - jövedelemnyilatkozattal kell igazolni (Korm. R. 14. § 2. bekezdés).

A családi pótlék összegének megállapításakor **a gyermekek számánál figyelembe kell venni** azt a vér szerinti, örökbe fogadott vagy nevelt gyermeket, aki az igénylő háztartásában él, és akire tekintettel családi pótlékot kap; aki saját jogán jogosult; és aki közoktatási intézmény tanulója vagy akkreditált felsőoktatási intézmény első akkreditált felsőfokú iskolai rendszerű szakképzésben, első

---

⁸⁶ Jövedelem: az a személyi jövedelemadóról szóló törvényben adóköteles jövedelemként meghatározott - belföldről vagy külföldről származó - vagyoni érték, bevétel, amelynek havi összege meghaladja a mindenkori legkisebb munkabér összegét (Cst. 4. § 1. bekezdés i. pont).

egyetemi vagy főiskolai alapképzésben részt vevő hallgatója,⁸⁷ feltéve, hogy rendszeres jövedelme⁸⁸ nincs (Cst. 12. § a. pont). Ez utóbbi esetben az ellátás igénylésekor, továbbá az ellátás folyósításának időtartama alatt - az igényelbíráló szerv felhívására -, minden évben, a tanulói jogviszonyt szeptember 30-áig, a hallgatói jogviszonyt október 31-éig kell igazolni (Korm. R. 8. § 1. bekezdés). Ha a nem tanköteles gyermek tanulói jogviszonya az első vizsgaidőszak utolsó napján megszűnik, de az új képzési időszakra hallgatói jogviszonyt létesít, akkor a tanulói jogviszony megszűnése és a hallgatói jogviszony keletkezése közötti időre, legfeljebb azonban két hónapra utólag a családi pótlék összegének számításánál figyelembe kell venni (Korm. R. 13. § 2. bekezdés).

Az a gyermek is beleszámít a gyerekszámba, aki fogyatékos és szociális intézményi ellátásban részesül, feltéve, hogy a gyámhivatal nem vette átmeneti vagy tartós nevelésbe, és a családi pótlékot igénylő vele kapcsolatot tart (Cst. 12. § b. pont). **Kapcsolattartásnak** a rendszeres találkozás minősül. Nem tekinthető rendszeres kapcsolattartásnak az évenkénti egy-egy látogatás, levélírás, telefonálás. (Korm. R. 8. § 2. bekezdés) A kapcsolattartás teljesítését a szociális intézmény vezetője az ellátás igénylésekor, a továbbiakban évente egy alkalommal írásban igazolja (Korm. R. 8. § 3. bekezdés).

A **tartós beteg**, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után, vagy személy részére járó magasabb összegű családi pótlék annak a hónapnak a végéig jár, ameddig a betegséget, súlyos fogyatékoságot igazolták (Cst. 8. § 2. bekezdés). Ha állapotjavulás miatt a magasabb összegű családi pótlék már nem jár, a magasabb összegű ellátásra való jogosultság megszűnését követő hónaptól az ellátást az új összeggel kell **folyósítani**, feltéve, hogy az ellátásra való jogosultság fennáll (Korm. R. 12. §). Aki után 18. életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak, az ezt követően folyósított ellátás megegyezik a korábban folyósított családi pótlék összegével. Az így folyósított ellátás más jogszabály alkalmazásában magasabb összegű családi pótléknak minősül. (Cst. 8. § 4. bekezdés, 11. § 1. bekezdés g-h. pont).

A magasabb összegű családi pótlékban részesülőnek - illetve annak, aki után magasabb összegű családi pótlék megállapításra került - az Igazgatóság **utazási kedvezmény** igénybevétele céljából a magasabb összegű családi pótlékot megállapító határozattal egyidejűleg hatósági bizonyítványt ad ki. 2007. június 1-jét megelőzően megállapított ellátások esetén a hatósági bizonyítványt kérelemre állítják ki. (Korm. R. 9. § 2. bekezdés, lásd még 394/2007. (XII. 27.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról rendelkező 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról 18. § 2. bekezdés) A hatósági bizonyítványnak tartalmaznia kell a magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy - illetve annak, aki után magasabb összegű családi pótlék került megállapításra - nevét, lakcímét, a magasabb összegű családi pótlék megállapításának tényét, a hatósági bizonyítvány kiállításának célját és az érvényesség időtartamát is. Az érvényesség időtartama a szakvéleményben meghatározott felülvizsgálat időpontjáig, de legfeljebb 5 évig tart.

---

⁸⁷ Például, ha az igénylőnek három gyermeke van, egyikük felsőoktatási intézmény hallgatója, ez esetben a nevelési ellátást a két gyermek után kapja, de a három gyermek után járó összegben, azaz gyermekekenként 13300Ft helyett 16000Ft-ot.

⁸⁸ Rendszeres jövedelem a három egymást követő hónapban keletkezett, a minimálbér összegét meghaladó jövedelem (Cst. 4. § i-j. pont).

(Korm. R. 9. § 3. bekezdés) Az utazási kedvezmény **mértéke**: korlátlan számban megváltható 90%-os kedvezményes menetjegy, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött 90%-os kedvezményes bérlet a jogosult, illetve a vele együtt utazó személy részére 90%-os korlátlan számú menetjegy. A hatósági bizonyítvánnyal rendelkezők a helyi közlekedésben a települési önkormányzat árrendelésében rendszeresített kedvezményes bérletre is jogosultak. (lásd még a 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről 8. § 1. bekezdés c, e. pont, 10. §)

Ha a **nem tanköteles** gyermek tanulói jogviszonya az első vizsgaidőszak utolsó napján megszűnik, de az új tanítási évre tanulói jogviszonyt létesít, akkor utána arra az időre, amely alatt nem állt tanulói jogviszonyban, legfeljebb azonban 2 hónap időtartamra, utólag családi pótlékot kell megállapítani (Korm. R. 13. § 1. bekezdés). Amennyiben a **18. életévét betöltött** személynek rendszeres jövedelme van, a reá tekintettel, illetve a részére folyósított ellátását a negyedik hónaptól szüneteltetni kell, mindaddig, amíg rendszeres jövedelemmel⁸⁹ rendelkezik, de a gyermekek számába továbbra is beleszámít (Cst. 14. § 12. § a. pont).

Gyermekgondozási támogatások

A gyermeket nevelő szülő, nevelőszülő, illetve gyám gyermekgondozási támogatásra jogosult, melynek fajtái a gyermekgondozási segély és a gyermeknevelési támogatás. A nagyszülő a gyermekgondozási segélyre a szülő jogán szerezhethet jogosultságot. (Cst. 19. §)

Gyermekgondozási segély

Gyermekgondozási segélyre **jogosult** a szülő, nevelőszülő, gyám, a 16. életévét betöltött kiskorú szülő is, ha saját háztartásában⁹⁰ gyermeket nevel, a gyermek harmadik, ikergyermek esetén a tankötelessé válás évének a végéig, tartósan beteg illetve fogyatékos gyermek⁹¹ tizedik életévének betöltéséig. A kiskorú szülő akkor kérheti az ellátást, ha a saját háztartásban nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban.⁹² (Cst. 20. § 1. bekezdés, 7. § 5. bekezdés)

Tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek esetén, amennyiben rá tekintettel még családi pótlékot nem igényeltek, a kérelemhez csatolni kell az 5/2003. ESzCsM R. 3. számú melléklete szerinti orvosi igazolást (Korm. R. 19. § 7. bekezdés). Ha az ikergyermek után járó gyermekgondozási segély igénylése nem az anyasági támogatás iránti kérelemmel egyidejűleg vagy nem ugyanannál az igényelbíráló szervnél történik, akkor a gyermekek születési anyakönyvi kivonatának bemutatásával kell igazolni, hogy a kérelmező ikergyermekeket nevel (Korm. R. 19. § 8. bekezdés). Amennyiben

---

⁸⁹ A rendszeres jövedelemről lásd a 88. lábjegyzetet.

⁹⁰ A háztartásban nevelt gyermek definícióját lásd a Jövedelmi helyzettől független családtámogatási ellátások közös szabályainál a 121. oldalon.

⁹¹ A tartósan beteg, illetve fogyatékos gyermekről lásd a 85. lábjegyzetet.

⁹² A kiskorú szülőről lásd a 79. lábjegyzetet.

ikergyermekek esetén a tankötelessé válás éve nem egyezik meg, úgy a legkésőbb tankötelessé váló gyermeket kell figyelembe venni az ellátásra való jogosultságnál (Cst. 20. § 2. bekezdés), legfeljebb 10. életévének betöltésének napjáig (Korm. R. 19. § 9. bekezdés a. pont). A jogosult ez esetben köteles csatolni az iskola igazgatójának döntésének másolatát, arról, amelyben a gyermek tankötelezettségét meghatározta (Korm. R. 19. § 9. bekezdés b. pont).⁹³

A gyermekgondozási segélyt a szülő jogán a **nagyszülő** is kérheti (Cst. 19. §). Nagyszülőnek kell tekinteni a gyermek szülőjének vér szerinti, örökbefogadó szülőjét, továbbá annak együtt élő házastársát. A nagyszülő akkor jogosult az ellátásra, ha a gyermek az első életévét betöltötte, nevelése a szülőnél történik, továbbá a szülők írásban nyilatkoznak a gyermekgondozási segély lemondásáról és egyetértenek a segély nagyszülő részéről történő igénylésével. A gyermekkel nem közös háztartásban élő szülő nyilatkozatát a gyámhatóság pótolhatja. Ha a szülő az egyetértő nyilatkozatát visszavonja, és azt a gyámhivatal nem pótolhatja, a nagyszülő jogosultsága megszűnik. Az ellátást a visszavonó nyilatkozat igényelbíráló szervhez történő benyújtását követő hónap utolsó napjától meg kell szüntetni. A nagyszülő részére a gyermekgondozási segélyre való jogosultság akkor állapítható meg, ha ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek, és a szülő esetében is fennállnak a jogosultsági feltételek. A nagyszülő gyermekgondozási segélyre való jogosultságát akkor is meg kell szüntetni, ha olyan kizáró körülmény áll be, amely a szülő az ellátásnak saját maga általi igénybevétele esetén a gyermekgondozási segélyre való jogosultságának elvesztését vonná maga után. Ha a szülő a gyermek után gyermekápolási táppénzt vesz igénybe, ez a körülmény a nagyszülő gyermekgondozási segélyre vonatkozó jogosultságát nem érinti. (Cst. 20/A. §)

Gyermekgondozási segély folyósítása mellett a jogosult **keresőtevékenységet** a gyermek egyéves koráig nem folytathat, kivéve a kiskorú szülő gyerekének a gyámját. A gyermek egyéves kora után azonban a szülő időkorlátozás nélkül dolgozhat. (Cst. 21. §) A nagyszülő keresőtevékenységet a gyermek három éves kora után folytathat napi négy órát meg nem haladó időtartamban, vagy időkorlátozás nélkül, ha a munkát otthonában végzi. A napi 4 órát meg nem haladó időtartamban folytatott kereső tevékenységnek kell tekinteni, ha a gyermekgondozási segélyben részesülő nagyszülőt rendes munkaidőben kizárólag szombaton és vasárnap részmunkaidőben foglalkoztatják oly módon, hogy a rendes és rendkívüli munkaidejének együttes mértéke egy naptári héten a 20 órát nem haladja meg. (Cst. 21/A. § 1-2. bekezdés)

A gyermekgondozási segélyre való jogosultságot nem érinti, ha a napközbeni ellátást biztosító intézményben elhelyezett gyermek egyévesnél idősebb; illetőleg ha a nagyszülő kapja az ellátást, a gyermek háromévesnél idősebb, és az intézményi elhelyezés a napi 5 órás időtartamot nem haladja meg (Cst. 20. § 1. bekezdés, 20/A. § 1. bekezdés, 21/A. § 3. bekezdés, Korm. R. 22. § 2. bekezdés). A jogosult a gyermek napközbeni elhelyezéséről, az igényelbíráló szerv kérésére, minden év szeptember 30-áig nyilatkozik (Korm. R. 22. § 6. bekezdés). Egyéb esetben szünetel az ellátás folyósítása (Korm. R. 22. § 5. bekezdés).

---

⁹³ A tankötelezettségről lásd a 83. lábjegyzetet.

A Magyar Államkincstár elnöke **méltányossági** jogkörében jogosultságot⁹⁴ állapíthat meg a gyermeket nevelő személynek, ha a gyermek szülei három hónapot meghaladóan a gyermek nevelésében akadályoztatva vannak (Cst. 22. § a. pont, Korm. R. 4/B. § 1. bekezdés a. pont). Méltányossági alapon jogosultságot állapíthat, illetve hosszabbíthat meg a gyermek általános iskolai tanulmányainak megkezdéséig, legfeljebb azonban a gyermek nyolcadik életévének betöltéséig, ha a gyermek betegsége miatt a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben nem gondozható (Cst. 22. § b. pont, Korm. R. 4/B. § 1. bekezdés a. pont).

A méltányossági kérelmet a gyermekgondozási segélyhez szükséges nyomtatványon kell benyújtani az igénylő lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint területileg illetékes Magyar Államkincstár Igazgatóságához (a továbbiakban: Igazgatóság). A kérelemhez csatolni kell szülők nyilatkozatát arról, hogy a gyermekük nevelésében akadályoztatva vannak; illetve csatolni kell az szakorvos igazolását arról, hogy a gyermek napközbeni ellátás keretében nem gondozható; nevelhető.⁹⁵ Az Igazgatóság az előkészített iratanyagot megküldi a Magyar Államkincstár elnökének. A méltányossági alapon megállapított gyermekgondozási segély feltételeit az Igazgatóság évente felülvizsgálja. (Korm. R. 23. §)

Annak, akinek **2005. december 31-éig méltányossági** alapon a MÁK elnöke jogosultságot állapított, illetve hosszabbított meg - a gyermeket nevelő személynek, mert az egyedül álló szülő keresőtevékenységének hiányában a család megélhetése nem biztosítható; vagy a szülőnek, ha tartós beteg illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevel, a gyermek tizennegyedik életévének betöltéséig -, az ellátást a 2005. december 31-én hatályos szabályozás szerint kell megállapítani, illetve tovább folyósítani (lásd még a 2005. évi CXXVI. törvény a családtámogatási rendszer átalakításáról 28. § 7. bekezdés).

Gyermeknevelési támogatás

A gyermeknevelési támogatásra **jogosult** a szülő, nevelőszülő, gyám, ha a saját háztartásában⁹⁶ három vagy több kiskorú gyermeket nevel, a legfiatalabb gyermek harmadik életévének betöltésétől nyolcadik életévének betöltéséig (Cst. 23. §). A jogosult napi négy órát meg nem haladó **kereső tevékenységet** folytathat, illetve időkorlátozás nélkül dolgozhat otthonában. A napi 4 órát meg nem haladó időtartamban folytatott kereső tevékenységnek kell tekinteni, ha a gyermekgondozási támogatásban részesülő személyt rendes munkaidőben kizárólag szombaton és vasárnap részmunkaidőben foglalkoztatják oly módon, hogy a rendes és rendkívüli munkaidejének együttes mértéke egy naptári héten a 20 órát nem haladja meg. (Cst. 24. § 1-2. bekezdés).

---

⁹⁴ Az igény elbírálásakor figyelembe veszik a gyermekgondozási támogatás megállapítását kizáró feltételeket (Cst. 22. §), melyeket lásd a Gyermekgondozási támogatások közös szabályainál a 119-120. oldalon.

⁹⁵ A tartós beteg, illetve fogyatékos gyermekről lásd 85. l. lábjegyzetet.

⁹⁶ A háztartásban nevelt gyermek meghatározását lásd a Jövedelemi helyzettől független családtámogatási ellátások közös szabályainál a 121. oldalon.

Nem jár a gyermeknevelési támogatás annak a személynek, aki a gyermeket napközbeni ellátást biztosító intézményben⁹⁷ helyezi el (Cst. 24. § 3. bekezdés). A gyermeknevelési támogatásra való **jogosultságot** azonban **nem érinti**, ha

- a napközbeni ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybe vevő gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül (Korm. R. 22. § 3. bekezdés a. pont),
- a védelemben vett gyermek szülőjét kötelezi az önkormányzat jegyzője, hogy gyermeke folyamatosan vegyen igénybe napközbeni ellátást, illetve iskolaotthonos nevelést-oktatást vagy kollégiumi ellátást (Korm. R. 22. § 3. bekezdés b. pont, Gyvt. 68. § 3. bekezdés a. pont),
- a gyermek a napközbeni ellátást biztosító intézményi elhelyezést nem a lakó-, illetve tartózkodási helyén veszi igénybe (Korm. R. 22. § 3. bekezdés c. pont),
- a napközbeni ellátást biztosító intézményi elhelyezést iskolában tanuló gyermek veszi igénybe (Korm. R. 22. § 3. bekezdés d. pont),
- az intézményi elhelyezés a napi 5 órás időtartamot - amelybe a napközbeni ellátás keretében nyújtott étkezés, valamint a kötelező vagy ajánlott fejlesztő foglalkozás időtartama nem számít bele - nem haladja meg (Korm. R. 22. § 3. bekezdés e. pont).

A jogosult a gyermek napközbeni elhelyezéséről, az igényelbíráló szerv kérésére, minden év szeptember 30-áig nyilatkozik (Cst. 22. § 6. bekezdés).

A gyermekgondozási támogatások közös szabályai

A gyermekgondozási támogatást a gyermekkel közös háztartásban élő **szülők bármelyike igénybe veheti**, megállapodás hiányában a gyámhatóság dönt. Ha a szülők egyidejűleg több gyermek után lennének jogosultak a gyermekgondozási támogatás egyik vagy mindkét formájára, úgy a támogatást csak egy jogcímen és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani. (Cst. 25. §)

Az is jogosult gyermekgondozási támogatásra, aki a gyermeket napközbeni ellátást biztosító intézményben helyezi el, feltéve, hogy a gyermekgondozási támogatásra jogosult közoktatási intézményben a nappali oktatás munkarendje szerint tanul, illetőleg felsőoktatási intézmény nappali tagozatos hallgatója (Korm. R. 22. § 1. bekezdés).

Nem jár a gyermekgondozási támogatás annak:

- aki rendszeres pénzellátásban⁹⁸ részesül, **kivéve** a gyermekgondozási támogatás folyósítása mellett végzett kereső tevékenység után járó táppénzt, valamint a gyermekgondozási segélyre való jogosultság esetében a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény alapján járó nyugellátást, illetve annak minősülő nyugellátást, továbbá a rehabilitációs járadékot, a rokkantsági járadékot, az átmeneti járadékot, a rendszeres szociális járadékot és a bányász dolgozók egészségkárosodási járadékát, súlyosan fogyatékos személy ápolását végző

---

⁹⁷ A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban vagy napközis táborban, valamint óvodában, iskolai napköziben (Gyvt. 41. § 3. bekezdés).

személy részösszegű ápolási díját (Cst. 27. § 1. bekezdés a. pont, lásd még az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (a továbbiakban: Szt.) 43/A. §, 44. § 2. bekezdés),

- akinek gyermekét ideiglenes hatállyal elhelyezték, átmeneti vagy tartós nevelésbe vették,⁹⁹ vagy 30 napot meghaladóan szociális intézményben helyezték el (Cst. 27. § 1. bekezdés b. pont), **kivéve** a gyermek napközbeni intézményi rehabilitációs, habilitációs célú foglalkoztatását (Korm. R. 22. § 4. bekezdés),
- aki előzetes letartóztatásban van, illetve szabadságvesztés büntetését tölti (Cst. 27. § 1. bekezdés d. pont).

A gyermekgondozási támogatások **összege** - függetlenül a gyermekek számától - megegyezik az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével. Töredékhónapban egy naptári napra a havi összeg harmincad része jár. **Ikergyermek** esetén – függetlenül a gyermekek számától - a gyermekgondozási segély összege ennek a kétszerese. (Cst. 26. §) Akinek gyermeke, ikergyermekének egyike meghal, annak a támogatás folyósítását a halálesetet követő hónap első napjától számított három hónap elteltével kell megszüntetni (Cst. 28. §).

Ha a kérelmező a gyermekgondozási támogatások helyett az 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól (a továbbiakban: Ebtv.) 39. §-a, valamint a 69. §-a alapján biztosítási jogviszony alapján járó ellátás választ,¹⁰⁰ azaz táppénzt, terhességi-gyermekágyi segélyt, vagy gyermekgondozási díjat, úgy a választott ellátás iránti igényt - a folyósítás alatt álló ellátás megszüntetésére vonatkozó kérelemmel együtt a Magyar Államkincstárhoz vagy a családtámogatási kifizetőhelyhez kell benyújtani. A választott újabb ellátás az igény írásban történő benyújtása napjától folyósítható. Ha a megszüntetni kért ellátás, illetőleg a választott ellátás folyósítására más szerv illetékes, az ellátás megszüntetésére vonatkozó kérelmet a választott ellátásra irányuló igény elbírálásával egyidejűleg három munkanapon belül az illetékes szervhez kell továbbítani. Korm. R. 22/A. §)

Az **ellátásból nyugdíjjárulékot vonnak**, így a folyósítás időtartama szolgálati időnek minősül (1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről (a továbbiakban: Tbj.) 26. § 1. bekezdés).

A gyermekgondozási támogatásban részesülők egészségügyi szolgáltatásra jogosultak (Tbj. 16. § 1. bekezdés f, h. pont).

---

⁹⁸ A rendszeres pénzellátásról lásd a 30. lábjegyzetet.

⁹⁹ Az ideiglenes hatályú elhelyezés, átmeneti vagy tartós nevelésbe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések, melyek a szülő felügyeleti jogát különböző mértékben érintik (Gyvt. 72-81. §).

¹⁰⁰ A biztosítási jogviszony alapján járó ellátások közül a terhességi-gyermekágyi segélyről, valamint gyermekgondozási díjról bővebben lásd a 127-131. oldalon.

Anyasági támogatás

Anyasági támogatásra **jogosult** a szülést követően az a **nő**, aki terhessége alatt legalább négyszer - koraszülés esetén legalább egyszer - **terhesgondozáson részt vett** (Cst. 29. § 1. bekezdés a. pont), az erről szóló orvosi igazolást csatolni kell a kérelemhez (Korm. R. 24. § 2. bekezdés a. pont). Amennyiben az anya igazolja, hogy a terhesség időtartama alatt legalább 5 hónapig egybefüggően külföldön volt, úgy ezt az igazolást nem kell benyújtani (Korm. R. 24. § 3. bekezdés). A gyermek halva születése esetén is jár a támogatás a szülő nőnek (Cst. 29. § 2. bekezdés), ez esetben csatolni kell az erről szóló okiratot (Korm. R. 24. § 4. bekezdés b. pont). Az anya halála esetén a támogatást az anyával egy háztartásban élő apának, illetve a gyermek gondozását ellátó más személynek kell kifizetni (Cst. 30. §). A kérelemhez be kell nyújtani az anya halotti anyakönyvi kivonatát (Korm. R. 24. § 4. bekezdés c. pont).

Jogosult az anyasági támogatásra az **örökbefogadó szülő** is, ha a szülést követő 180 napon belül az örökbefogadást jogerősen engedélyezték (Cst. 29. § 1. bekezdés b. pont), a kérelemhez csatolni kell az erről szóló jogerős határozat másolatát (Korm. R. 24. § 2. bekezdés b. pont).

Kérheti a támogatás megállapítását a **gyám** is, ha a gyermek a születését követően 180 napon belül, jogerős gyámrendelő határozat alapján került gondozásába (Cst. 29. § 1. bekezdés c. pont), igénybejelentéskor be kell nyújtani az erről szóló határozat másolatát (Korm. R. 24. § 2. bekezdés c. pont).

Nem jogosult anyasági támogatásra a szülő, ha a szülők a gyermek megszületését megelőzően nyilatkozatban hozzájárultak a gyermek örökbefogadásához, **kivéve**, ha a szülést követő 180 napon belül nyilatkozatukat visszavonták (Cst. 33. § 1. bekezdés a. pont, 2. bekezdés a. pont). A kérelemhez csatolni kell az örökbefogadáshoz való hozzájárulás visszavonásáról szóló nyilatkozat másolatát (Korm. R. 24. § 4. bekezdés d. pont). Akkor sem jogosult a szülő a támogatásra, ha a megszületett gyermek a gyámhatóság jogerős határozata alapján a családból kikerülést eredményező gyermekvédelmi gondoskodásban részesül, **kivéve**, ha a szülést követő 180 napon belül a gyermekvédelmi gondoskodást megszüntetik, és a gyermekről továbbiakban az anya gondoskodik. (Cst. 33. § 1. bekezdés b. pont, 2. bekezdés b. pont). Az igénybejelentéshez be kell nyújtani a gyermekvédelmi gondoskodás megszűnéséről szóló gyámhatósági határozatot (Korm. R. 24. § 4. bekezdés e. pont).

A **kérelmet**, a szülést követő 180 napon belül kell benyújtani (Cst. 32. §).

Az anyasági támogatás **összege** gyermekenként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 225%-a, ikergyermekek esetén 300%-a (Cst. 31. §).

Jövedelmi helyzetől független családtámogatási ellátások közös szabályai

Saját háztartásban nevelt az a gyermek, aki a szülővel, nevelőszülővel, örökbe fogadó szülővel, gyámmal, életvitelszerűen együtt él, továbbá akit a Gyvt. 72. § 1. bekezdése alapján, akit ideiglenes hatállyal helyeztek el¹⁰¹ más személynél, és vele életvitelszerűen együtt él, gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakra kerül ki (Cst. 4. § k. pont, 7. § 1. bekezdés a. pont). A családi pótlékra való jogosultságnál és annak összegénél, valamint a gyermekgondozási támogatások elbírálásánál saját háztartásban nevelt gyermeknek kell tekinteni azt is, aki:

- átmeneti jelleggel tartózkodik a háztartáson kívül (kül- vagy belföldi tanulmányok ideje alatt, vagy gyógykezelés alatt áll),
- 30 napot meg nem haladóan tartózkodik szociális intézményben,¹⁰²
- a szülő kérésére átmeneti gondozásban részesül,¹⁰³ vagy szülőjével együtt családok átmeneti otthonában tartózkodik (Cst. 7. § 4. bekezdés, 12. §, 20. §, 23. §).

A családtámogatás iránti kérelmet a Magyar Államkincstárnak az igénylő lakóhelye, tartózkodási helye szerint területileg illetékes Regionális Igazgatósága és kirendeltsége (a továbbiakban: Igazgatóság) **bírálja el** (Cst. 35. § 1. bekezdés a. pont, Korm. R. 4/B. § c. pont). Az előzetes letartóztatásban lévő vagy szabadságvesztés-büntetését töltő szülő családi pótlékra jogosultságának megállapítására a büntetés-végrehajtási intézet székhelye szerinti Igazgatóság az illetékes, mely a jogosultság megállapítása esetén haladéktalanul tájékoztatja az igénylő lakóhelye szerint illetékes Igazgatóságot (Korm. R. 10/A. §). Ha a munkaadónál **családtámogatási kifizetőhely**¹⁰⁴ működik, a családi pótlék, a szülő által igényelt gyermekgondozási segély, valamint az anyasági támogatás iránti kérelmet, a munkaadó bírálja el (Cst. 35. § 1. bekezdés b. pont).

Családtámogatás iránti **kérelmet** írásban a rendelet 1. számú mellékletében szereplő „Igenybejelentés családtámogatási ellátásokra” elnevezésű formanyomtatványon,¹⁰⁵ és az egyes ellátásokhoz tartozó pótlapokon kell benyújtani, csatolva az elbíráláshoz szükséges tények adatok igazolását, nyilatkozatokat (Cst. 34. § 1. bekezdés, Korm. R. 1. § 1. bekezdés, Korm. R. 5. § 1. bekezdés, 19. § 1. bekezdés, 21. § 1. bekezdés, 24. § 1. bekezdés).¹⁰⁶

¹⁰¹ Az ideiglenes elhelyezésről lásd a 78. lábjegyzetet.

¹⁰² A szociális intézményről lásd a 82. lábjegyzetet.

¹⁰³ Átmeneti gondozásba vétel akkor kérhető, ha a szülők átmenetileg vannak akadályoztatva a gyermek nevelésében (pl. tartós kórházi kezelés). Az átmeneti gondozásba vétel időtartama legfeljebb 12 hónap, mely 6 hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható. A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában. (Gyvt. 45-51. §)

¹⁰⁴ Családtámogatási kifizetőhely az Országos Rendőr-főkapitányság, a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok, az ORFK Köztársasági Örezred, a Nemzeti Nyomozó Iroda, a Készenléti Rendőrség, a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság, a Honvédelmi Minisztérium, az Információs Hivatal, a Nemzetbiztonsági Hivatal, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ, az Országgyűlés Hivatala (Korm. R. 4/B. § 4. bekezdés).

¹⁰⁵ A nyomtatványok letölthetők a www.allamkincstar.gov.hu honlapról.

¹⁰⁶ Külön igénybejelentésnek minősül, ha ugyanazon gyermek után a családi pótlékot az apa, míg a gyermekgondozási segélyt és az anyasági támogatást az anya kívánja igényelni. Ilyen esetben az apa az általános bejelentő lapon a családi pótlékot, míg az anya a másik két ellátást jelöli meg, és a kérelemnek megfelelő pótlapokat tölti ki. (Kitöltési Útmutató a családtámogatási ellátások egységes bejelentő lapjához)

Családi pótlék iránti kérelemnél az 1. számú pótlapot a „Családi pótlék igényléséhez” kell kitölteni (Korm. R. 5. §. 1. bekezdés). Amennyiben az igénylő korábban már kapott családi pótlékot és csak a gyerekszámban történt változás, úgy sem az igénybejelentőt, sem annak a pótlapját nem kell kitölteni, hanem csak a rendelet 2. számú mellékletének „Bejelentés a gyermekszámváltozásról” elnevezésű nyomtatványát (Korm. R. 5. § 5. bekezdés).

Gyermekgondozási segély igényléséhez az 1. számú melléklet 2. számú pótlapját - „Gyermekgondozási segély igényléséhez” - kell csatolni, amennyiben nagyszülő igényli az ellátást, úgy a 3. számú pótlapot - „Gyermekgondozási segély nagyszülő által igényléséhez” - kell benyújtani (Korm. R. 19. § 1-2. bekezdés).

Gyermeknevelési támogatás igénylésénél, pedig ugyanezen melléklet 4. számú pótlapját - „Igenybejelentés gyermeknevelési támogatás igényléséhez” - kell kitölteni (Korm. R. 21. § 1. bekezdés).

Anyasági támogatás iránti kérelemnél az 5. számú pótlapot - „Anyasági támogatás igényléséhez” - kell csatolni (Korm. R. 24. § 1. bekezdés).

A családtámogatási ellátást igénylő személyazonosító adatait érvényes személyi igazolvány személyazonosító igazolvány, kártya típusú gépjárművezetői engedély vagy útlevel; a lakcímadatokat a lakcímet igazoló hatósági igazolvány bemutatásával, vagy azok másolatának csatolásával kell igazolni. A Társadalombiztosítási Azonosító Jel hatósági bizonyítvánnyal, hatósági igazolvány bemutatásával, vagy annak másolatának csatolásával igazolható. A gyermekre vonatkozó adatokat eredeti születési anyakönyvi kivonat csatolásával kell igazolni. Azokról a körülményekről, amelyekről nem kell igazolást benyújtani, az igénylő írásban nyilatkozik. A családtámogatási ellátásra való jogosultságot szülővel együtt élő házastárs a házassági anyakönyvi kivonat bemutatásával vagy másolatának csatolásával igazolja. A nevelőszülő, a hivatásos nevelőszülő a gyermek nála történő elhelyezéséről rendelkező határozat; a gyám a gyámrendelő határozat bemutatásával vagy másolatának csatolásával igazolja jogosultságát. Az ügyfél írásban kérheti az igényelbíráló szervtől, hogy a fenti iratokat szerezzé be a gyámhatóságtól. (Korm. R. 1. § 3-5. bekezdés) Amennyiben az ellátás iránti kérelmet 16. életévét betöltött kiskorú szülő nyújtja be, úgy a kérelmet az általa benyújtott igény alapján kell megállapítani és folyósítani (Korm. R. 1. § 7. bekezdés, Cst. 7. § 5. bekezdés).

Az EGT állampolgár és családtagjai, valamint a magyar állampolgár családtagjai esetén az 1. számú melléklet 6. számú pótlapját is ki kell tölteni (Korm. R. 1. § 8. bekezdés, Cst. 2. § c-d. pont). Csatolnia kell az ellátás iránti kérelemhez a fentiekén túl, az igazolást a jogosultság és a gyermekszám megállapítása szempontjából figyelembe veendő külföldön élő családtagokról; a személyi azonosítóról és a lakcímről szóló hatósági igazolványának a lakcímről szóló hatósági igazolvány részéről készült másolatát; és a fenti igazolásokat minden év szeptember 30-áig ismételtelen be kell nyújtani (Korm. R. 27/F. § 1-2. bekezdés, Cst. 2. § c-d. pont). Amennyiben tartós betegségről, illetve súlyosan fogyatékoságról az igazolást külföldi szerv állította ki, a Regionális Igazgatóság a betegség, illetve fogyatékoság jellege szerinti orvosszakértő véleménye alapján dönt a külföldi igazolás elismeréséről (Korm. R. 27/F. § 3. bekezdés, Korm. R. 9. § 1. bekezdés). A Regionális Igazgatóság a kérelem benyújtásától számított 90 napon belül határozattal dönt a kérelemről. Ezt a

határidőt a Regionális Igazgatóság vezetője legfeljebb egy alkalommal 90 nappal meghosszabbíthatja. (Korm. R. 27/F. § 4. bekezdés)

Az igényelbíráló szerv az anyasági támogatás igénylésekor **tájékoztatja** az igénylőt a gyermekkel kapcsolatos családi, illetve biztosítási alapú ellátások igénylésének lehetőségéről és az azokra való jogosultság megállapításának legfontosabb feltételeiről (Korm. R. 24. § 5. bekezdés).

Ha a családtámogatási ellátás iránti kérelem olyan gyermekre tekintettel történik, aki után más személynek más Igazgatóság folyósított ellátást úgy az új igényelbíráló szerv megkeresi az előző igényelbíráló szervet a jogosultságot megalapozó iratok megküldése érdekében. A megkeresett igényelbíráló szerv az ellátást megszüntető határozatát, valamint a jogosultságot megalapozó iratokat - az azokról készített másolat megőrzésével - a megkereséstől számított nyolc napon belül küldi meg. Az új igényelbíráló szerv az igénylőtől nem kérheti azon melléklet csatolását, illetve adat igazolását, melyet a megküldött iratok tartalmazznak, illetve amelyek az iratokból megállapíthatók, kivéve, ha az iratokban foglalt tényekben változás következett be. Az eljárás során az új igényelbíráló szerv a családtámogatási ellátásra való jogosultságát csak a megkeresett igényelbíráló szerv ellátás megszüntetéséről hozott határozatának jogerőre emelkedését követően állapíthatja meg. Amennyiben az iratok megküldésének időpontjában a megszüntetésről hozott határozat még nem emelkedett jogerőre, a megkeresett igényelbíráló szerv a jogerőre emelkedés tényéről az új igényelbíráló szervet haladéktalanul értesíti. (Korm. R. 5. § 3-4. bekezdés, 19. § 4-5. bekezdés, 21. § 3-4. bekezdés)

Ha az Igazgatóság által folyósított ellátás továbbfolyósítására más igényelbíráló szerv válik illetékesé, a családi pótlékot korábban folyósító Igazgatóság az ügyben keletkezett iratokat - az ügyfél egyidejű értesítése mellett - haladéktalanul, de legkésőbb az áttételre irányuló kérelem beérkezésétől, illetve az illetékeség hiányának megállapításától számított öt napon belül átteszi az illetékeséggel rendelkező igényelbíráló szervhez (Korm. R. 5. § 2. bekezdés, 19. § 3. bekezdés, 21. § 2. bekezdés).

Az **igénybejelentés napja** a kérelem átvételének, illetve postára adásának napja, abban az esetben is, amennyiben az igény benyújtása nem formanyomtatványon történik, de a kérelmező utólag a kitöltött formanyomtatványt is benyújtotta (Cst. 34. § 2. bekezdés, Korm. R. 1. § 2. bekezdés).

A kérelemről alakszerű **határozattal** kell dönten (Cst. 36. §). Ha az öregségi nyugdíj legkisebb összege, vagy a családi pótlék összege az országgyűlés döntése alapján változik, az ellátás új összegben történő folyósításáról nem kell határozatot hozni (Korm. R. 1/A. §).

Az ellátás az igény benyújtásának időpontjától jár, feltéve, hogy a benyújtáskor a jogosultsági feltételek fennállnak. Amennyiben az igényt később nyújtják be, az ellátást legkorábban az igény előterjesztését megelőző 2. hónap 1. napjától kell megállapítani, feltéve, ha a jogosultsági feltételek ezen időponttól fennállnak. (Cst. 37. § 1. bekezdés)

Az ellátást az igényelbíráló szerv **folyósítja** utólag, a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig, bankszámlára utalás esetén 3. napjáig kell folyósítani. (Cst. 37. § 2-3. bekezdés). Az anyasági támogatást - a többi ellátástól eltérően - az igényelbíráló szerv a benyújtást követő 5 munkanapon belül elbírálja, ha az ellátás megállapításra kerül, bankszámlára vagy kifizetési utalványon kiutalja, és ennek megtörténtét a gyermek eredeti születési anyakönyvi kivonatára rávezeti. (Cst. 37. § 4. bekezdés). A megállapított ellátás folyósítása belföldre forintban, külföldre az ellátás kifizetésének

napján érvényes, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos devizaárfolyamon, a kifizetés helye szerinti állam hivatalos pénznemében történik. A kifizetés napja alatt a bankszámlára utalás, illetve a postai utalvány feladásának napját kell érteni. (Korm. R. 27/E. § 1-2. bekezdés)

Ha az igényt elutasító határozat jogszabályt sértett, vagy alacsonyabb összegű ellátást állapítottak meg, a jogsértés megállapításától három évre **visszamenőleg** az ellátást ki kell fizetni (Cst. 38. § 1. bekezdés).

A jogosult halála esetén - az anyasági támogatás kivételével - az ellátás azt a személyt illeti meg, aki az elhalálozást követően a gyermeket saját háztartásában neveli (Cst. 38. 2. bekezdés).

Az esedékessé vált és **fel nem vett ellátást** - az anyasági támogatás kivételével - az esedékességtől számított egy éven belül lehet felvenni (Cst. 38. § 3. bekezdés). Az esedékesség napja annak a hónapnak az utolsó napja, amikor a családtámogatási ellátást ki kellett volna fizetni, át kellett volna utalni (Korm. R. 2. §).

Az ellátásra jogosult az igényelbíráló szervnek 15 napon belül írásban **köteles** bejelenteni minden olyan tényt, adatot, amely az ellátásra jogosultságát vagy annak összegét érinti (Cst. 39. §, Korm. R. 3. §).

Ha a jogosult **három hónapot meghaladó időtartamra távozik** az Európai Unió tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak, illetve annak az államnak a területére, amelynek állampolgára az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez, az ellátás részére a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendeletben foglaltakra figyelemmel, külön jogszabályban meghatározottak szerint kerül továbbfolyósításra. Amennyiben a jogosult az előbbi körbe nem tartozó államba távozik három hónapot meghaladó időtartamra, távolléte alatt, az ellátás szünetel. A külszolgálatot vagy külföldi szolgálatot teljesítő személy részére az e törvény alapján ellátásra jogosító gyermekre tekintettel külön jogszabály alapján egyéb ellátást folyósítanak, a folyósítás ideje alatt az ellátás szünetel. (Cst. 35. § 3. bekezdés)

Aki gyermekgondozási támogatásra, valamint **biztosítási jogviszonytól függő** családtámogatásra (terhességi-gyermekágyi segélyre, illetőleg gyermekgondozási díjra) is jogosult, csak az egyik ellátást veheti igénybe (lásd még az 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól 39. § 1-2. bekezdés).

Ha az ellátást igénylő a döntéssel, vagy határozat hozatal mellőzése esetén az intézkedéssel nem ért egyet, a kézhezvételtől, illetve az intézkedés tudomásszerzésétől számított 15 napon belül **fellebbezhet** (Cst. 44. § 1. bekezdés). A fellebbezést a döntést vagy intézkedést hozó igényelbíráló szervnél kell benyújtani (Korm. R. 26/A. § 1. bekezdés). A családtámogatási kifizetőhely határozata ellen a Központhoz kell fellebbezni (Korm. R. 26/A. § 2. bekezdés).

A jogszabálysértő érdemi másodfokú határozat **bírószági** felülvizsgálatát kérheti - a határozat kézbesítését követő 30 napon belül - az, akinek jogosultságát vagy kötelezettségét a határozat érinti (Cst. 44. § 4. bekezdés).

A **jogalap nélkül felvett ellátást**¹⁰⁷ vissza kell fizetni, ha arra az igénylőt a felvételtől számított 30 napon belül írásban kötelezték. Ezen túlmenően az ellátás a felvételtől, illetve a folyamatos ellátás megszüntetésétől számított három éven belül akkor is visszakövetelhető, ha a jogosult tudta, illetve a saját gondatlanságából fakadóan nem tudta, hogy az ellátás őt megilleti, de a körülményekből az következik, hogy ezt tudnia kellett volna. (Cst. 41. § 2-4. bekezdés) A jogalap nélkül felvett ellátást elsősorban a még folyósított ellátásból kell levonni. Ha már nem történik folyósítás, úgy a jogalap nélkül felvett ellátás összege bármely folyósított ellátás összegéből levonható. A levonás a folyósított ellátás harminchárom százalékát nem haladhatja meg. (Cst. 43. § 2. bekezdés) A levonást a határozat jogerőre emelkedését követően lehet megkezdeni. A levonással meg nem térült, illetve 12 naptári hónap alatt meg nem térülő követelés összegét az ellátást igénybe vevő keresetéből is le lehet vonni. (Cst. 43. § 3. bekezdés, Korm. R. 26. § 2. bekezdés) Ha a fizetésre kötelezett a határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül fizetési kötelezettségét nem teljesíti, úgy a határozatot hozó, illetőleg fizetési meghagyást kibocsátó Igazgatóság a követelést adók módjára behajthatja (Cst. 43. § 4. bekezdés Korm. R. 4/B. § d. pont). Ha a családtámogatási kifizetőhely a tartozást nem tudja behajtani, úgy a visszafizetést elrendelő határozatot - a jogerőre emelkedést követő 15 napos visszafizetési határidőt követő 30 napon belül - megküldi a területileg illetékes Igazgatóságnak (Korm. R. 26. § 3. bekezdés, Cst. 43. § 4. bekezdés). Az igényelbíráló szerv a követelést a jogalap nélkül felvett ellátás utolsó kifizetésétől számított három éven belül érvényesítheti. Ha a követelésre alapot adó magatartás a bíróság jogerős ítélete szerint bűncselekmény, úgy a követelés három éven túl is érvényesíthető mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül. (Cst. 42. § 2. bekezdés)

A jogalap nélkül kifizetett és jogerős határozat alapján visszakövetelt családtámogatási ellátás összegét a magánszemély kérelmére a Magyar Államkincstár elnöke kivételes **méltányosságból elengedheti** vagy mérsékelheti, ha annak megfizetése az adós és a vele együtt élő közeli hozzátartozó megélhetését súlyosan veszélyezteti és behajtási eljárás eredménytelen volt (Cst. 43. § 5. bekezdés, Korm. R. 4/B. § a. pont). Az ellátás visszafizetése különösen akkor veszélyezteti súlyosan a megélhetést, ha a közös háztartásban élő családban (Korm. R. 26. § 4. bekezdés):

- az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét, vagy
- magasabb összegű családi pótlékra jogosító gyermek, illetve magasabb összegű családi pótlékra vagy fogyatékosági támogatásra jogosult személy él,
- három vagy több gyermek eltartásáról kell gondoskodni (Korm. R. 26. § 4. bekezdés).

A kincstár vezetője akkor is elengedheti a visszakövetelt családtámogatási ellátás összegét a magánszemély részére, ha a visszafizetésre kötelezett az ellátás teljes összegét az arra jogosult személynek átadta, a felvett ellátás összege nem haladja meg a jogosultat megillető összeget és a jogosult nem részesült egyidejűleg az ellátásban (Cst. 43. § 6. bekezdés).

---

¹⁰⁷ Akkor jogalap nélküli az ellátás, ha az igénylő arra nem jogosult, vagy alacsonyabb összegre jogosult, mint amennyit számára folyósítottak (Cst. 41. § 1. bekezdés).

Az ellátás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illeték- és költségmentes (Cst. 40. §).

II. BIZTOSÍTÁSI JOGVISZONYTÓL FÜGGŐ CSALÁDTÁMOGATÁSI ELLÁTÁSOK

((A hatályos 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól (a továbbiakban: Ebtv.), valamint a végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) alapján)

Terhességi-gyermekágyi segély

Terhességi-gyermekágyi segélyre **jogosult**, aki a szülést megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított¹⁰⁸ volt, és a biztosítás tartama alatt, vagy a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon belül szül, továbbá aki a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napot meghaladó táppénz, baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt, vagy a folyósítás megszűnését követő huszonnyolc napon belül szül (Ebtv. 40. § 1. bekezdés). A segély annak a nőnek is jár, aki a csecsemőt örökbefogadási szándékkal nevelésbe vette, feltéve, hogy rendelkezik a szükséges biztosítási idővel (Ebtv. 40. § 4. bekezdés).

A **biztosítási idő**be be kell számítani a biztosítás megszűnését követő táppénz, terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj folyósításának idejét (Ebtv. 40. § 2. bekezdés a. pont), **kivéve**, ha ezeket az ellátásokat méltányosságból engedélyezték (Vhr. 31/E. §). Beszámít a biztosítási időbe a közép és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmányok ideje, valamint a rehabilitációs járadék folyósítási ideje is (Ebtv. 40. § 2. bekezdés b-c. pont).

Az egészségbiztosítási szerv **méltányossági** jogkörében a biztosított részére akkor is engedélyezheti terhességi-gyermekágyi segély folyósítását, ha a biztosított az ahhoz szükséges biztosítási idővel nem rendelkezik és körülményei, jövedelmi viszonyai a megállapítását indokolják (Ebtv. 50. § 1. bekezdés, Vhr. 31/A. §).

Nem jár a terhességi-gyermekágyi segély a szülési szabadságnak arra a tartamára, amelyre a biztosított a teljes keresetét megkapja. Annak, aki a keresetét részben kapja meg, csak az elmaradt keresete után jár terhességi-gyermekágyi segély. Akkor sem jár az ellátás, ha a jogosult bármilyen jogviszonyban díjazás ellenében munkát végez - kivéve a szerzői jog védelme alatt álló alkotásért járó díjazást és a személyi jövedelemadó-mentes tiszteletdíjat -, vagy hatósági engedélyhez kötött keresőtevékenységet folytat. (Ebtv. 41. §)

A terhességi-gyermekágyi segély **összege** a napi átlagkereset 70%-a (Ebtv. 42. § 1. bekezdés). Az ellátás a szülési szabadságnak megfelelően **24 hétig jár**. A szülési szabadságot a szülés várható

---

¹⁰⁸A biztosítottak körébe tartoznak az álláskeresési támogatásban részesülők is (lásd még az 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről 5. § d. pont).